

KAAVOJA TÄHTITIEEEN PERUSKURSSIN TEHTÄVIIN

Kysy ihmeessä, jos jokin kaava on epäselvä.

* Kohteen kulmaläpimitta $\alpha = \frac{\text{halkaisija}}{\text{etäisyys}}$

* Tähtiäika $\Theta = \alpha + h$,

missä kohteen α = rektaskensio ja h = tuntikulma (kumpikin näistä ovat kulmamittoja, joka ilmoitetaan yleensä aikamitoissa)

* Kohteen tangentaalinen nopeus $v_T = \frac{4.74\mu}{\pi}$,

missä μ = kohteen ominaisliike (yksikkönä "/a) ja π = parallaksi (yksikkönä " eli kulmasekunti)

* Kohteen avaruusnopeus $v = \sqrt{v_R^2 + v_T^2}$,

missä $v_{T,R}$ = tangentaali- ja radiaalinopeus. Tuo ylläoleva v :n kaava on itse asiassa Pythagoraan lause eräessä muodossa.

* Teleskoopin erotuskyky $\Theta \approx \frac{\lambda}{D}$,

missä λ = käytetty aallonpituus (m) ja D = objektiivin halkaisija (m)

* Aaltoliikkeen perusyhtälö $v = f\lambda$,

missä v = aaltoliikkeen etenemisnopeus (m/s), f = aaltoliikkeen taajuus (Hz) ja λ = aaltoliikkeen aallonpituus (m)

* Maan vetovoiman kiihtyvyys etäisyyden r funktiona $a = \frac{GM_{\oplus}}{r^2}$,

missä G = gravitaatiovakio ja $M_{\oplus}$ = Maan massa (kg) löytyvät taulukoista.

* Pakonopeus $v_e \approx \sqrt{\frac{2GM}{R}}$,

missä M = taivaankappaleen massa (kg) ja R = taivaankappaleen säde (m)

* Keplerin III laki: $P^2 = \frac{a^3}{m_1 + m_2}$,

missä P = kiertoaika (a), a = kohteiden välinen etäisyys (AU) ja m = kohteiden massat (yksikköinä Auringon massa)

* Massavajeen Δm energiantuotto $E = \Delta mc^2$,

missä c = valonnopeus tyhjiössä

* Säteilyaika $t = \frac{E}{L_0}$,

missä E = energia (J) ja L_0 = säteilyn luminositeetti (W)

* Aineen tiheys $\rho = \frac{m}{V}$

* Kahden kappaleen välinen vetovoima $F = G \frac{m_1 m_2}{r^2}$

KYSYKÄÄ TAAS SÄHKÖPOSTITSE TAI KESKUSTELUPALSTALLA, JOS ETTE YMMÄRRÄ JOTAIN KAAVAA, SEN LYHENTEITÄ TMS!!!